

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesła

DFE-WNF.050.112.2025.AS
4090192.16635734.13583425
Warszawa, 18-12-2025

Odpowiedź na interpelację

Autor interpelacji: poseł Ryszard Bartosik
Temat: problemy związane z realizacją programu „Czyste powietrze”
Sygnatura: K10INT13598

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedzi na pytania dotyczące realizacji programu priorytetowego „Czyste powietrze” (dalej: Program). Odpowiedzi przygotowano z wykorzystaniem informacji od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW).

1. Jakie konkretne działania podejmuje Ministerstwo w celu rozwiązania problemu zatorów płatniczych w ramach programu „Czyste Powietrze”?

Na finansowanie Programu „Czyste powietrze” (dalej: Program) Ministerstwo Klimatu i Środowiska zapewniło środki pochodzące ze źródeł zagranicznych:

- 13,9 mld zł z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (dalej: KPO);
- 7,7 mld zł z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (dalej: FEnIKS);
- 10 mld zł z Funduszu Modernizacyjnego (dalej: FM).

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie stwierdziło przypadków braku środków na realizację Programu przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (dalej: wfośigw). NFOŚiGW przekazuje środki finansowe do wfośigw zgodnie z przedstawianym przez nie zapotrzebowaniem. Decyzje dotyczące realizacji wypłat podejmowane są samodzielnie przez poszczególne wfośigw.

Z informacji o realizacji Programu, przekazanych do Ministerstwa Klimatu i Środowiska przez wfośigw (stan na 30.11.2025 r.), wynika, że:

- w przypadku wniosków o płatność złożonych w 2024 r.:
 - nie ma wniosków o płatność nie podjętych do oceny przez wfośigw;
 - wypłaconych jest 95% czyli 186 173 wniosków na kwotę 4,51 mld zł;
 - zwróconych beneficjentom do uzupełnienia brakujących dokumentów lub wyjaśnienia danych jest 3 563 wniosków o płatność na kwotę 112,7 mln zł;
 - w procesie księgowym wypłaty jest 593 wniosków o płatność na kwotę 19,3 mln zł;
- w przypadku wniosków o płatność złożonych w 2025 r.:
 - wypłaconych jest 47% czyli 75 323 wniosków na kwotę 1,78 mld zł;
 - pozostałe wnioski o płatność są w procesie weryfikacji (formalnej lub merytorycznej, księgowej i ewentualnej kontroli) lub zwrócone beneficjentom do uzupełnienia.

Wszystkie wfośigw, jako dysponenci środków publicznych, są zobowiązane do zachowania szczególnej staranności przy weryfikacji dokumentów składanych przez beneficjentów w ramach rozliczenia wniosków o płatność. Każdy wniosek podlega szczegółowej analizie, a projekty oceniane są indywidualnie – z uwzględnieniem ich specyfiki, zakresu rzeczowego oraz przedstawionej dokumentacji.

Wfośigw zobowiązany jest formalnie do jednokrotnego wezwania do uzupełnienia braków. W praktyce wfośigw – kierując się troską o beneficjentów – wielokrotnie umożliwia uzupełnienie dokumentacji, aby nie pozbawiać beneficjentów prawa do wypłaty dotacji. Niestety wpływa to na wydłużenie czasu weryfikacji wniosku.

Terminowa realizacja płatności dla beneficjentów Programu jest jednym z priorytetów Ministerstwa Klimatu i Środowiska, NFOŚiGW oraz wfośigw. W wyniku wdrożonych usprawnień, zarówno beneficjenci, jak i wykonawcy mogą spodziewać się stopniowego skrócenia czasu oczekiwania na wypłaty. Środki będą przekazywane przez wfośigw w możliwie najkrótszym terminie, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi. Celem jest zapewnienie, aby każdy beneficjent otrzymał należne środki jak najszybciej – po pozytywnej weryfikacji dokumentów i zgodnie z warunkami umowy.

2. Jakie kroki zostały podjęte w celu usprawnienia procedur związanych z wypłatą środków oraz ograniczeniem opóźnień?

Aby przyspieszyć wypłatę środków i uwzględnić zgłaszane przez beneficjentów oraz wykonawców postulaty, Ministerstwo Klimatu i Środowiska poleciło NFOŚiGW oraz wfośigw nadanie najwyższego priorytetu rozpatrywaniu zaległych wniosków o płatność.

NFOŚiGW oraz wfośigw – we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska – wdrożyły działania usprawniające, obejmujące:

- zwiększenie zatrudnienia w zespołach obsługujących Program;
- usprawnienie procesów weryfikacji i rozliczeń;
- wdrożenie tabeli kosztów jednostkowych, która usprawnia i ujednocila zasady oceny kosztów inwestycji;
- dla beneficjentów Programu (finansowanego z FEnIKS), w przypadku braku

możliwości częściowej lub całościowej realizacji przedsięwzięcia zgodnie z umową, wprowadzono możliwość przedłużenia terminu realizacji inwestycji;

- w niektórych wfośigw wprowadzono możliwość spotkań online oraz system powiadomień SMS dla beneficjentów lub wyszukiwarkę statusu wniosku;
- prowadzony jest stały dialog z branżą wykonawców tzw. okrągłe stoły regionalne, stosowane są wytyczne porządkujące współpracę wfośigw z wykonawcami, aby zwiększyć terminowość realizacji inwestycji i rozliczeń.

Od 31.03.2025 r. wprowadziliśmy system Operatorów, których rolę w nowej wersji Programu pełnią wfośigw i gminy. Jest to rozwiązanie wypracowane w celu wsparcia i ochrony beneficjentów z najwyższym poziomem dofinansowania – osób o najniższych dochodach, często zagrożonych ubóstwem energetycznym, osób starszych i/lub ubogich energetycznie, wykluczonych cyfrowo, grupy narażonej na działania nierzetelnych wykonawców. Ograniczy to nadużycia, które miały miejsce w poprzednich edycjach Programu, takich jak nieuczciwe praktyki akwizytorów/wykonawców, podpisywanie niekompletnych dokumentów, zawyżanie cen usług czy niewłaściwą realizację inwestycji.

Ponadto NFOŚiGW przygotował szczegółowe zasady, dostępne na stronie Programu, zgodnie z którymi:

- po zatwierdzeniu wniosku do wypłaty, środki powinny zostać przekazane beneficjentowi w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze;
- wfośigw nie mogą oznaczać wniosku jako „zatwierdzony”, jeśli nie przeszedł pełnej oceny formalnej, merytorycznej, księgowej i ewentualnej kontroli;
- jeśli jedyną wątpliwością przy weryfikacji jest wysokość kosztów jednostkowych, możliwa jest szybka wypłata częściowa, zgodna ze stawkami opublikowanymi na stronie Programu;
- po złożeniu przez beneficjenta kompletnych wyjaśnień, wfośigw ma maksymalnie 60 dni na rozliczenie wniosku i wypłatę pozostałej części dotacji.

3. Jakie zmiany organizacyjne i kontrolne są planowane w ramach programu, które pozwolą lepiej chronić uczciwych przedsiębiorców przed ryzykiem upadłości oraz poprawią transparentność procesu wypłaty środków?

Przypomnę, że stroną umowy o dofinansowanie, zawartej w ramach Programu, jest wfośigw i beneficjent. To beneficjent zobowiązuje się do złożenia wymaganej dokumentacji i realizacji przedsięwzięcia na zasadach i terminach przewidzianych w tym Programie. Wykonawcę wiąże z beneficjentem umowa cywilnoprawna dotycząca realizacji przedsięwzięcia objętego umową o dofinansowanie. NFOŚiGW ani wfośigw nie wiąże z wykonawcą stosunek prawny. Choć wykonawca formalnie nie jest stroną umowy dotacyjnej zawieranej między beneficjentem a wfośigw, to jego rola w realizacji Programu jest istotna i jasno określona w Programie.

W celu zapewnienia przejrzystości działań oraz prawidłowego i zgodnego z zasadą celowości oraz oszczędności wydatkowania środków publicznych, w tym pochodzących ze źródeł zagranicznych, wfośigw przeprowadza kontrolę inwestycji przed dokonaniem wypłaty środków z wniosków o płatność. Kontrola obejmuje weryfikację zgodności

zrealizowanej inwestycji z postanowieniami umowy o dofinansowanie. Należy podkreślić, że kontrola nie ma na celu oceny rzetelności wykonawców, lecz wyłącznie sprawdzenie zgodności realizacji inwestycji z zawartą umową o dofinansowanie.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska zobowiązało wfośigw do regularnego dialogu z wykonawcami. Wfośigw podjęły się organizacji tzw. regionalnych okrągłych stołów. Podczas tych spotkań omawiane są indywidualne sprawy zgłaszane przez firmy oraz beneficjentów. Taka formuła pozwala kierować uwagę na konkretne problemy i stanowi najbardziej adekwatne forum do dialogu o sprawach wymagających szczególnej analizy. NFOŚiGW prowadzi stały dialog z branżą wykonawców, jak również przygotował wytyczne porządkujące współpracę wfośigw z wykonawcami, aby zwiększyć terminowość rozliczeń. To także realizacja postulatu zgłoszonego w liście otwartym Związku Pracodawców Czystego Powietrza. Wykonawcy są bez wątpienia ważną częścią Programu.

W kontekście funkcjonowania i roli Operatorów wspierających beneficjentów Programu – Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi stały monitoring tego instrumentu i dialog z Operatorami. Wprowadzenie tego rozwiązania usankcjonowało podmioty – gminy i wfośigw - które w uzgodnionym trybie i zakresie świadczą wsparcie dla osób fizycznych w procedurze aplikowania i rozliczania przedsięwzięcia, zapewniając zgodność z zasadami Programu. 10 grudnia 2025 r. zorganizowano spotkanie kierownictwa Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Zarządu NFOŚiGW z Operatorami, poświęcone bieżącym wyzwaniom i potrzebom związanym z realizacją Programu.

Dialog prowadzony przez wfośigw i wprowadzane działania naprawcze w ramach Programu prowadzone są przede wszystkim w trosce o ludzi. Dlatego też równolegle podjęto inicjatywę ustawodawczą. Resort pracuje nad projektem ustawy o pomocy poszkodowanym w Programie Czyste Powietrze. Projekt ma na celu ustanowienie narzędzi prawnych dla NFOŚiGW i wfośigw, które pozwolą na sprawne działanie w zakresie pomocy poszkodowanym beneficjentom:

- dochodzenie wierzytelności bezpośrednio od nierzetelnych wykonawców w imieniu Skarbu Państwa;
- na czas dochodzenia wierzytelności - umożliwienie zawieszenia obowiązków windykacyjnych, dotyczących należności beneficjentów;
- umożliwienie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych o charakterze uznaniowym, przez odpowiednie stosowanie przepisów ustawy o finansach publicznych.

Z przedstawionych informacji wynika, że wprowadzono już szereg działań usprawniających, aby skrócić czas weryfikacji wniosków i zwiększyć przewidywalność wypłat dofinansowania na rzecz beneficjentów (a więc pośrednio dla wykonawców). Nowe rozwiązania zwiększają przejrzystość procesu, ograniczają ryzyko nadużyć i przyczynią się do skrócenia czasu wypłaty dofinansowań, w tym bezpośrednio lub pośrednio dla wykonawców.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesła
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów